ԵՓՐԱՏ
ՕՐԱԹԵՐԹ

YEPRAD جريدة يبراد
QUOTIDIEN ARMENIEN B.P. 382 Alep-Syrie
DIRECTEUR—PROP. V. BENLIAN

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 3 ԱՊՐԻԼ 1941
ԺԳ. ՏԱՐԻ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 408 (1547)
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 5 Ղ.

Մ. ԻՏԸՆ ՊԵԼԿՐԱՏ ԳԱՑԱԾ Է

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ ԳՐԱՒԵՑԻՆ ԷՐԻԹՐԷՈՅ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԸ ԱՍՄԱՐԱՆ

Եուկոսլաւիա; Սերպերն ու Խրուաթները համաձայնեցան

ԱՍՄԱՐԱ ԳՐԱՒՈՒԱԾ

Գահիրէ, 1.— Պաշտօնապէս կը յայտարարուի թէ բրիտ. կայսերական բանակները գրաւած են Ասմարան: Ասմարա Էրիթրէոյ մայրաքաղաքն է, ուր գրաւումով Մէսաուայի ճամբան կը բացուի: Բազմաթիւ գերիներ եւ մեծ քանակութեամբ աւար առին:

Իտալկն. օդանաւորդութիւնը

ԿԸ ԳՈՐԾԷ

իտալական զունդեր հերոսաբար կը կռուին գերակշիռ ուժերու դէմ

Հռոմ, 1.— Հիւս. Ափրիկէի մէջ մեր օդանաւորդութիւնը ընկերակցած գերման հետապնդիչներու, օդակայաններ և զին. նշանակէտեր ռմբակոծեց։ Թշնամիին 2 օդանաւեր քանդուեցան և հրդեհներ ծագեցան։ Օդ. մարտի մը ընթացքին, գերման հետապնդիչներ բրիտ. սաւառնակ մը զգետնեցին։ Անգլ. օդանաւեր օդարշաւ մը կատարեցին Նուսիրաթայի վրայ, քանի մը զոհեր և թեթև վնասներ պատճառելով։

Արեւելեան Ափրիկէի մէջ, կռիւը կը շարունակուի հիւսիսի շրջանին մէջ, Քերէնի և Ասմարայի միջև։ Հակառակ անոր որ թշնամին հետզհետէ աւելի մեծ թիւով զունդեր և մեքենական ուժեր կը բերէ, մեր զունդերը հերոսաբար կը դիմադրեն։

Մեր ռմբակոծիչ օդատորմիղներէն մին յարձակեցաւ Ճիճիկայի օդակայանին վրայ։ Թշնամի հետապնդիչներու դէմ օդամարտի մը ընթացքին թշնամի օդանաւ մը զգետնուեցաւ։ Մեր ուրիշ օդանաւերը յաջողութեամբ ռմբակոծեցին թշնամի մեքենական ուժերը։

Յունական յաջողութիւններ

210 իտալացի գերիներ առնուեցան

Ր. էր Ֆօրսը ռմբակոծեց Էլպասանը

Հռոմ, 1.— Իտալ. պաշտօնական զեկոյց — Յունական ճակատին վրայ, 11րդ բանակի գործունէութեան շրջանին մէջ, թշնամի տեղական գործողութիւններ փշրուեցան։ Մեր օդանաւորդութիւնը ուժ. ռմբակոծեց ռազմամթերքի ամբարներ և ռումբեր նետեց թշնամի զունդերու վրայ։

Աթէնք, 1.— Յունական պաշտօնական զեկոյց — Յաջող տեղական գործողութեանց ընթացքին գրաւեցինք թշնամի դիմադրութեանց կեդրոն մը։ 210 գերիներ, որոնցմէ 6ը սպայ, առինք։ Օրուան ընթացքին մեծ քանակութեամբ պատերազմական երկաթեղէններ գրաւեցինք։ Հակա-օդային հրետանին թշնամի օդանաւ մը զգետնեց։

Աթէնք, 1.— Ր. Է. Ֆ.ի հրամանատարութիւնը կը հաղորդէ.— Բրիտ. օդանաւեր երէկ ռմբակոծեցին Էլպասանի և շրջակայքի զին. նշանակէտերը։ Թշնամի հետապնդիչներ փորձեցին արգիլել բրիտ. օդանաւերու գործունէութիւնը, սակայն իտալ. սաւառնակ մը զգետնուելէն ետք միւսները փախան։ Հետախուզական արշաւներ կատարեցին մեր օդանաւերը, Թէփէլինի շրջանին մէջ։ Մեր բոլոր օդանաւերը անվնաս վերադարձան իրենց խարիսխը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պերլին 1.— Գերման պաշտօնական զեկոյց — Հետախուզական թռիչքներու ընթացքին գերման օդանաւորդութիւնը բրիտ. ջուրերու մէջ ընկղմեց 1.100 թոննոց նաւ մը, և ուրիշ մը ծանրօրէն վնասուեցաւ։ Մեծն Բրիտանիոյ հարաւը օդա-ծովային խարիսխ մը ռմբակոծուեցաւ և 4 օդանաւային խուցեր հրդեհուեցան։ Երկար հեռաւորութեամբ ծովեզերեայ հրետանին յաջողութեամբ ռմբակոծեց Տուվրի զին. նշանակէտերը։

Գերման օդանաւորդութիւնը մեծ օդարշաւներ կատարեց Հըլի և Կրէյթ Եարմութի վրայ։ Բազմաթիւ հրդեհներ ծագեցան և զին. նշանակէտեր քանդուեցան։

Թշնամի օդանաւորդութիւնը ռումբեր արձակեց Գերմանիոյ հիւսիսը և հիւսիս-արեւմուտքը։ Հիւանդանոց մը հարուած ստացաւ, բազմաթիւ զոհեր կան։

Գերման օդանաւ մը 2 թշնամի օդանաւեր զգետնեց, 3րդ մը զգետնուեցաւ հակաօդային հրետանիին կողմէ։ 1էն 31 Մարտի ընթացքին թշնամի 55 սաւառնակներ և 11 արգելիչ օդապարիկներ քանդուեցան։ Նոյն շրջանին 24 գերման օդանաւեր քանդուեցան։

Լոնտոն, 1.— Օդային նախարարութիւնը կը տեղեկացնէ.— Մինչև ժամը 23-ի անցանցի նշան չտրուեցաւ Լոնտոնի մէջ։ Թէև թշնամի գործունէութիւն հիւսիս-արեւելեան ծովեզրի քաղաքներէն մէկուն դէմ։ Վնասներ կան, սակայն զին. նշանակէտերը հարուած չստացան։ Որոշ թիւով զոհեր կան։ Գերման օդանաւ մը զգետնուեցաւ Թայնի վերեւը, բրիտ. հետապնդիչներու կողմէ։

Լոնտոն, 1.— Պաշտօնապէս կը տեղեկացուի թէ Ր. Էր Ֆօրսը օգտագործեց շատ ծանր ռումբեր, Պրէմի և Էմտէնի վրայ երէկ գիշերուան կատարուած ռմբակոծման ընթացքին։ Ռումբերը արտակարգ ուժով պայթեցան։ Այս ռումբերը Ր. Էր Ֆօրսի կողմէ մինչև հիմա օգտագործուածներու ամէնէն մեծերն են։

[illegible]

Դիւանագիտ. եռուզեռ Անգարայի մէջ

Անգարա, 2 — Անգարայի բրիտ. դեսպանը երկարատեւ խօսակցութիւն մը ունեցաւ Եուկոսլաւ դեսպանին հետ։ Ապա, [illegible] ընկերակցութեամբ, տեսնուեցաւ Մ. Նահանգաց և Յունաստանի դեսպաններուն հետ։

Պելկրատ կը հերքէ Մ. Իտընի ժամանումը

Պելկրատ, 2.— «Ավալա» գործակալութիւնը Պելկրատէն կը տեղեկացնէ թէ Պելկրատի շրջանակները տեղեակ չեն այն լուրին, որուն համաձայն իբր թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Իտըն ու Զօր. Տիլ Պելկրատ եկած են։

Ընդհ. զօրակոչ Պուլկարիոյ մէջ

Սոֆիա, 2 — Պուլկար կառավարութիւնը կը հերքէ այն լուրերը որոնց համաձայն իբր թէ վերջերս ընդհանուր զօրակոչ հրատարակուած է Պուլկարիոյ մէջ։

Թրքական օդանաւ մը Պուլկարիոյ մէջ

Սոֆիա, 2.— Թրքական օդանաւ մը, որուն մէջ 4 հոգիներ կային, ստիպուեցաւ գետին իջնել հարաւային Պուլկարիոյ մէջ։ Անոնց վրայէն գտնուեցան լուսանկարի մեքենաներ։

Վիշի, 2 — Կառավարութիւնը հրամանագրով մը լուծեց Ֆրանսայի համալսարանական միութիւնը։

Քուրուս Չինաստան կ'երթայ

Լիզպոն, 2 — Ճափոնիոյ նախկին դեսպանը՝ Քուրուս, որ կը կարծուէր թէ Ամերիկա պիտի մեկնէր, արտօնութիւն ստացաւ Չինաստան բնակելու։ Նախկին դեսպանը մինչև 15 օր պիտի մեկնի Լիզպոնէն։

Մ. Մաթցիոքա ժամ մը եր առանձնացաւ

Մ. Մուսոլինիի հետ

Հռոմ, 1.— Մ. Մաթցիոքա, այս առաւօտ իր տպաւորութիւնները [illegible] ճափոնական պալատի [illegible] մէջ։ Ապա ան ծաղկեպսակներ դրաւ Իտալիոյ թագաւորներուն գամբաններուն, Անծանօթ Զինուորին և Ֆաշիստ կուսակցութեան մեռելներու գամբաններուն վրայ։ Կէսօրին, ան մասնակցեցաւ իր անուան տրուած մեծ ճաշկերոյթի մը։

Հռոմ, 2.— Մ. Մաթցիոքա մէկ ժամ տեւող խօսակցութիւն մը ունեցաւ Մ. Մուսոլինիի հետ, որմէ վերջ 50 վայրկեան տեսակցեցաւ Կոմս Չիանօի հետ։ Պալատին առջեւ հոծ բազմութիւն մը կը ծափահարէր Ճափոնի արտաքին գործոց նախարարը։ Ժամը 21ին մեծ ընդունելութիւն մը տրուեցաւ ի պատիւ անոր։

ՄԱԹՑԻՈՔԱՅԻ ՊԱՏԳԱՄԸ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

Հռոմ, 1.— Մ. Մաթցիոքա հետեւեալ պատգամը ուղղեց իտալական ժողովուրդին.— Մեր բարեկամութիւնը հիմնուած է արմատներու վրայ պատմութեան և դարերու աւանդութեան մէջ։ Ո՛րքան բնական է որ մեր երկու ազգերը ստորագրած են դաշնակցութիւն մը, որ մեծագոյնն է դաշնակցութեանց զոր պատմութիւնը երբեք ճանչցած է։ Բարեկամներ եղանք և այժմ դաշնակիցներ ենք և պիտի մնանք։ Երբեակ դաշնակցութեամբ մենք միացած ենք Գերմանիոյ հետ։ Մեր բոլոր ճիգերը համախմբելու հասարակաց իտէալին համար։ [illegible] խաղաղութիւն նոր կարգերու միջոցաւ, հիմնուած արդարութեան և հաւասարութեան վրայ։ Այս նոր ճափոնական իտէալը [illegible] ընթացքին և [illegible] իտէալը [illegible] կայսրութեան [illegible]։ [illegible] ասիական հին աւանդութեան համար որ [illegible] Տօքիօ [illegible] այս մեծ ազգին ուրիշ պետերը, որոնք պիտի [illegible] համեստական կայսրութիւնը՝ դէպի փառք և յաղթանակ։

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Բ. Գոմիսէրի յատուկ հրամանագրով, հովանաւորեալ Երկիրներու մէջ հրատարակուող Ֆրանսերէն եւ Հայերէն թերթերը 2 Ապրիլ 1941էն սկսեալ պիտի ծախուին 5 ս. դահեկանի։ Այս կարգադրութիւնը հետեւանքն է թուղթի գինին վրայ վերջերս եղած նոր յաւելումին, որով այսօր թուղթի թոփը 700 ս. ոսկի է, առանց հաշուելու Պէյրութէն Հալէպ փոխադրութիւնը:

Հետեւաբար, այսօրուընէ սկսեալ «Եփրատ» կը ծախուի 5 ս. դահեկանի։ Եւ որպէսզի մեր կողմէն արդարանալի ըլլայ այս սակին կիրարկումը, երեքշաբթի օրէն սկսեալ մեր թերթը լոյս պիտի տեսնէ ներկայ ծաւալին կրկնապատիկով՝ այսինքն 4 փոքր էջերով: Կը յուսանք որ մինչեւ Զատիկ, ապահոված պիտի ըլլանք թուղթի պաշարը եւ պիտի կարենանք «Եփրատ»ը հրատարակել շաբաթը 4 կամ 5 անգամ փոխանակ 3-ի։

ԻՏԸՆ ՊԵԼԿՐԱՏԻ ՄԷՋ

Ան կը ջանայ անգլօ-յունա-եուկոսլաւ զին. ճակատ մը

Հռոմ, 1.— Ստեֆանի գործակալութիւնը Պուքրէշէն կ'առնէ հետեւեալ տեղեկութիւնը։ Աթէնքէն կը տեղեկացնեն թէ Մ. Իտըն այժմ Աթէնք կը գտնուի եւ երէկ բազմաթիւ անգամներ հեռաձայնով խօսակցած է Պելկրատի բրիտ. դեսպանին հետ։ Աթէնքի մէջ դարձեալ կը խօսուի Իտընի եւ Եուկոսլաւ կառավարութեան ներկայացուցիչի մը միջեւ տեղի ունենալիք հանդիպման մը մասին։ Նոյնիսկ կարելի է որ Իտըն Եուկոսլաւ քաղաք մը երթայ։ Մ. Իտընի նպատակը Եուկոսլաւ կառավարութեան հետ զինեալ համաձայնութիւն մը կնքել չէ միայն, այլ մանաւանդ կ'ուզէ բնել զինուորական եւ ռազմագիտական համաձայնութիւններ, անգլօ-յունա-եուկոսլաւ զինեալ գործողութեան մը պատասխանատուութեան պարագային։

Պերլին, 1.— Գերման ձայնասփիւռը կը հաղորդէ թէ Մ. Իտըն այս առաւօտ Պելկրատ ժամանած է։

Մ. Սիմովիչի հրամանագիրը

Պելկրատ, 1.— Վարչապետ Զօր. Սիմովիչի առաջին հրամանագիրը, այս առաւօտ հրատարակուեցաւ «Փոլիթիքա» եւ «Վրեմէ» թերթերու մէջ։ Վարչապետ Զօր. կարծիքը կը զգուշացնէ օտար աղբիւրներու կողմէ սփռուած լուրերու դէմ, որոնց նպատակն է խռովութիւններ առթել։ Զօրավարը կը հաւաստէ թէ Եուկոսլաւ կառավարութիւնը կը հետապնդէ բարեկամական քաղաքականութիւն մը՝ իր բոլոր դրացիներուն հետ եւ այս իմաստով իր ամբողջ ճիգը կը թափէ։ Հրամանագիրը կ'արգիլէ բնակիչներուն հեռանալ իրենց բնակավայրերէն, տրուած ըլլալով որ երկրին եւ ազգին շահը կը պահանջէ որ ամէն ոք իր տեղը մնայ։ Եուկոսլաւ բոլոր ուժերը պատրաստ են իրենց պարտականութիւնը կատարելու։ Ներքին նախարարը ամէն զգուշական միջոց [illegible] է, [illegible] քաղաքացիները, որոնք չեն [illegible] այժմու կացութեամբ։

Գերման եւ իտալ. դեսպանները կը մեկնին

ՊԵԼԿՐԱՏԷՆ

Պուտափեշտ, 1.— Մ. Ֆոն Հէյրէն, Պելկրատի գերման դեսպանը, երէկ գիշեր Պերլին մեկնեցաւ։ Եուկոսլաւ քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը ճշդուի թէ այս մեկնումը պէտք չէ նկատել դիւանագիտական յարաբերութեանց խզում մը։ Վստահ են, որ Մ. Ֆոն Հէյրէն Պելկրատ պիտի վերադառնայ։

«Մակյար Նեմզէթ» պաշտօնաթերթին Պերլինի թղթակիցը կը գրէ միւս կողմէն, թէ Պերլին կը յուսայ կացութեան վերջնական պայծառացում մը՝ որպէս հետեւանք Պերլինի եուկոսլաւ դեսպանին Պելկրատ մեկնելուն։

Պէռն 2.— Հռոմէն կը տեղեկացուի թէ Պելկրատի իտալ. դեսպանը Հռոմ գացած է։ Իտալ. գործակատար մը միայն կը մնայ Պելկրատ։

ՍԵՐՊԻ-ԽՐՈՒԱԹ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՐԱԿԱՆԱՑԱՒ

Խրուաթները կը մասնակցին դահլիճին

Պելկրատ, 2.— Երէկ, կը կարծուէր թէ Խրուաթներու պետ Մ. Մաչէք պիտի ընդունէր անդամ ըլլալ կառավարութեան եւ պիտի գար Պելկրատ, որպէս փոխ վարչապետ ուխտ ընելու համար։ Այսօր, յայտարարուեցաւ թէ Խրուաթներու եւ Սերպերու միջեւ գոյութիւն ունեցող տարակարծութիւնները վերջնականապէս կարգադրուած են։ Մ. Մաչէք, որ Զաղրէպ կը մնայ, Պելկրատ ղրկած է Մ. Անտրէիչն ու Քոսուլովիչը, որպէսզի բանակցին նոր դահլիճին հետ։ Խրուաթները որոշում մը տուած են, որուն համաձայն Մ. Մաչէք թէեւ պիտի չմասնակցի դահլիճին, բայց ուրիշներ պիտի ներկայացնեն զինք հոն։ Խրուաթ նախարարներ Պելկրատ գացած են արդէն։ Որպէս փոխադարձութիւն այս որոշման, Սերպերը յայտարարեցին թէ համաձայն են Խրուաթներու որոշման։ Այսպէսով սերպ եւ խրուաթ միութիւնը իրականացած է։

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ՄԸ ՊԵՐԼԻՆ ԳՆԱՑ

Պելկրատ, 2.— Եուկոսլաւ կառավարութիւնը Պերլին ղրկեց ներկայացուցիչ մը, որ 3—4 օր պիտի մնայ գերման մայրաքաղաքին մէջ, բանակցելու համար [illegible] խնդիրներու հետ։

Ցվէթքովիչ եւ Մարքովիչ Յունաստան

Կ'ԵՐԹԱՆ

Հռոմ, 2.— Իտալական մամուլը կը յայտարարէ թէ եուկոսլաւ նախկին վարչապետ Մ. Ցվէթքովիչ եւ արտ. նախարար Մ. Մարքովիչ քանի մը օրէն Յունաստան պիտի մեկնին։

«ԿԵՑՑԷ՜ ԱՆԳԼԻԱՆ, ԱՆԿՑԻ՜ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ...»

Կրաց, 1 — Երբ չորեքշաբթի [illegible] երէկ Գերմաններ [illegible] Եուկոսլաւիայէն։ [illegible] կը պատմեն թէ [illegible] Սոքոլները (կէս զինուորական մարզական միութիւն) եւ ուսանողները։ Ցուցարարներ կը պոռային՝ կեցցէ Անգլիան, անկցի Գերմանիան։

Բ. ԳՈՄԻՍԷՐ՝ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ուղղուած Սուրիացիներուն

Կը կազմուի Սուրիական նոր կառավարութիւն մը

Բարձր Գոմիսէր զօրավար Տէնց երէկ առտու ժամը 9ին, Պէյրութի ձայնասփիւռին խօսելով հետեւեալ յայտարարութիւնը ուղղեց սուրիական ժողովուրդին.—

«Անցեալ 31 Դեկտեմբերին, ժամանումէս քանի մը օր վերջ, ձեզի ուղղեցի խօսքս հաստատելու համար որ Ֆրանսա վճռած է շարունակել իր առաքելութիւնը և զայն հասցնել իր վախճանին, Ֆրանսական և սուրիական ազգերուն հոգեկան ուժերուն գործակցութեամբ, առանց յապաղումի գտնելով քաղաքական անտեսական նոր ձեւեր, երկիրը իր անկախութեան հասցնելու համար։

«Այդ թուականէն իվեր խորհրդակցեցայ սուրիացի կարեւոր անձնաւորութիւններու հետ։ Այս խորհրդակցութեանց եզրակացութիւնը հետեւեալն է։

1.— Սուրիոյ անկախութիւնը՝ Սուրիացիներու վերջնական փափաքն է։ Ֆրանսա համամիտ է ատոր։ Սակայն ներկայ պայմաններուն մէջ և որքան ատեն որ միջազգային կացութիւնը կայունացած չէ, որեւէ վարչաձեւ վերջնական չի կրնար ըլլալ, ճշդելու համար Սուրիոյ իրաւական վիճակը և Ֆրանսայի հետ անոր յարաբերութիւնները։

2.— Սուրիոյ ժողովուրդը կը փափաքի ունենալ քաղաքական անձերէ բաղկացած կառավարութիւն մը որ աւելի ընդարձակ իրաւասութիւններ ունենայ։

3.— Տնտեսական և ընկերային հարցերու լուծումը պիտի թողուի Սուրիական կառավարութեան։ Այս հարցերուն մէջ կը մտնեն պարենաւորումը, հանրօգուտ շինութիւնները, գործազրկութեան դէմ պայքարը եւայլն. Գործակցութեան այս ճամբով Սուրիան դէպի անկախութիւն տանելու համար որոշուած է։

1) Սուրիոյ Տնօրէններու Խորհուրդին տեղ նշանակել Նախարարաց Խորհուրդ մը։ Սուրիական պետութիւնը՝ պիտի ունենայ գլուխ մը (շէֆ տ'էթա)։

2) Կառավարութեան կողքին պիտի կազմուի խորհրդակցական ժողով մը, զբաղելու համար մշակութային, տնտեսական և ընկերային հարցերով։ Ալեվիները և Տիւրզիները, իրենց վարչական ինքնուրոյն հանգամանքը պահելով հանդերձ, ներկայացուցիչներ պիտի ունենան այս ժողովին մէջ։

3) Պիտի կազմուի պետական խորհուրդ մը, որ պիտի պատրաստէ երկրին օրէնքները։

4) Սուրիական կառավարութիւնը ինք պիտի ստանձնէ և պահպանէ երկրին պարենաւորումը՝ Սուրիոյ և Լիբանանի հասարակաց շահերուն սահմանին մէջ։

5) Սուրիական կառավարութիւնը պիտի պատրաստէ հանրային շինութեանց ծրագիր մը։

«Իրագործումներու ժամը հասած է։ Այս իրագործումը կարելի է միայն գործակցութեամբ և ոչ թէ փողոցային ցոյցերով. Ամէն պարագայի պէտք պահպանուի երկրին խաղաղութիւնը և կարգուսարքը»։

Խ. ՌՈՒՍԻՈՅ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Ունիվէրսել» ազգայնական մեծ օրաթերթին երկու յաջորդական թիւերուն մէջ, ելմտական նախարարութեան փոխ տնօրէն՝ Աքսինթօ Ս. Պաչիոս, երկար յօդուած մը ստորագրած է Խ. Միութեան անտեսական զօրութեան նուիրուած։

Յօդուածագիրը կ'ընդգծէ Խ. Միութեան ունեցած յառաջդիմութիւնները՝ ածուխի և նաւթի արտադրութեան ճիւղերուն մէջ ինչպէս նաեւ երկաթի ճարտարարուեստի մէջ։

Խ. Միութիւնը 1938ին կ'արտադրէր 8 միլիոն թոն երկաթի հանածոյ, 1938ին այս արտադրութիւնը կ'եռապատկուի, հասնելով 26 միլիոն թոնի։ Մինչդեռ նոյն ժամանակամիջոցին Անգլիոյ երկաթի արտադրութիւնը 16 միլիոն թոնէն իջած է 12 միլիոն թոնի, իսկ Գերմանիոյ երկաթի արտադրութիւնը՝ 1913ի 28 միլիոն թոնէն իջած է 14 միլիոն թոնի 1938ին։

Պղինձի արտադրութիւնը 1929ին 30 միլիոն թոնէն բարձրացած է 1939ին 109 միլիոն թոնի, Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Իտալիոյ հաւաքաբար արտադրած քանակը անցնելով։

Սակայն Ռուսիոյ պղինձի պահանջը արտադրութենէն աւելի մեծ ըլլալով, ան տարեկան 40—70 հազար թոն պղինձ կը ներածէ։

193 ին կապարի արտադրութիւնը հասած է 70 հազար թոնի, ցինկի արտադրութիւնը՝ 80 հազար թոնի, քրոմի հանածոն՝ 200 հազար թոնի և կը բաւարարէ ներքին պահանջը։

Մինչ Եւրոպան ընդհանրապէս,— ոչ Գերմանիա, ոչ Անգլիա, Ֆրանսա, Իտալիա — նիքել չունին, Խ. Ռուսիա տարեկան 10 հազար թոն կ'արտադրէ։

Մանկանէզի տարեկան հանածոն կը հասնի 2—3 միլիոն թոնի, աշխարհի արտադրութեան մէկ երրորդին հասնելով, որմէ կ'արտածէ տարեկան 4 հարիւր հազարէն մինչեւ մէկ միլիոն թոն։

Խ. Ռուսիա բնաւ անագ և քաուչուկ չարտադրեր և հարկադրուած է ներածելու։

Հիւսուածեղէնի համար կ'արտադրէ 138 հազար թոն բուրդ, որ ներքին պահանջին 83 առ հարիւրը կը գոցէ, մինչդեռ Գերմանիոյ արտադրութիւնը միայն 10 տոկոսը, Անգլիացիինը 11 տոկոսը, Իտալացիին 27 տոկոսը իսկ Միացեալ Նահանգներունը՝ 81 տոկոսը։

Բամպակի մշակութիւնը մեծ զարկ ստացած է գլխաւորապէս Թուրքիստանի մէջ, Բամիր բարձրաւանդակին ստորոտները, և վերջին տասնամեակին Ռուսիա բամպակ ներածողէն դարձաւ բամպակ արտածող երկիր։

Այսօր Խ. Միութիւնը կ'արտադրէ 835 հազար թոն բամպակ, աշխարհի մէջ Միացեալ Նահանգներէն և Հնդկաստանէն յետոյ երրորդ տեղը բռնելով։

Ընդեղէններու տեսակէտէն ալ Խ. Միութիւնը զօրաւոր է։

Մինչ Եւրոպական մեծ պետութիւնները հարկադրուած են հացահատիկ և ընդեղէն ներածելու և մինչ Եւրոպան կ'արտադրէ շուրջ 15 միլիոն թոն ցորեն, իսկ Միացեալ Նահանգները առաւելագոյնը 25 միլիոն թոն, Ռուսիա կ'արտադրէ 40 միլիոն թոն, համաշխարհային արտադրութեան առաջին տեղը գրաւելով և քիչ մըն ալ արտածումի համար տրամադրելի ունենալով։

Ռուսիա բաւարար չափով կ'արտադրէ նաեւ գարի, եգիպտացորեն, հաճար, թէյ, շաքար, իւղ, հաւկիթ և նոյնիսկ բրինձ։

Այս թուանշաններու լոյսին տակ հասկնալի կը դառնայ թէ ինչո՞ւ մեծ պետութիւնները կը փնտռեն Ռուսիոյ բարեկամութիւնը։ Ան իր արտադրութիւններով երկար ժամանակ դիմանալ ամբողջ աշխարհի անտեսական պաշարումին: Ճարտարարուեստի մարզին վրայ իր ունեցած յառաջդիմութիւններուն հիմը կը կազմէ իր սեփական ներքնահողին արտադրած հանքերը և ոչ թէ դուրսէն ներածուած հանքերը, ինչպէս է պարագան այլ երկիրներուն։

«Հ. Ա.»

ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

(ՈՒՆԻՎԵՐՍՈՒԼ ԵՒ ԱՔՍԻՈՆ ՖՐԱՆՍԷԶ)

Պուքրէշ հրատարակուող «Պանակ» շաբաթաթերթը Պր. Ռ. Սէրշանթ յի «Ունիվէրսել»ի մէջ, Սուրիոյ մասին, գրած մէկ յօդուածէն քաղած է հետեւեալը, զոր կը հրատարակենք, նիւթը մեզի համար կենսական և հետաքրքրական նկատելով։

«Ըստ գերմանական մամուլին՝ Անգլիացիները ծրագիր մը ունին տիրանալու Սուրիոյ, որպէսզի պատերազմը տարածուի դէպի Արեւելք։ Կը վերյիշուի թէ՝ օկիզբէն իվեր Անգլիա գոհ չէր, որ Սուրիոյ մանտան Ֆրանսայի վստահուեցաւ։ Սայքս—Փիքօ համաձայնագրի ստորագրութենէն վերջ միայն՝ Անգլիա ճանչցաւ իր նախկին դաշնակցի պահանջները Սուրիոյ մասին, սակայն, այս ճանաչումը ըրաւ որոշ վերապահումներով, այժմու կացութիւնը համարելով ժամանակաւոր։

Սուրիա աշխարհագրական շահեկան դիրք մը ունի՝ Թուրքիոյ, Իրաքի, Արաբիոյ Պաղեստինի և Միջերկրականի արեւելեան ծովեզերքին միջեւ, հետեւաբար ինքնին հասկնալի է թէ՝ որքան կարեւորութիւն ունի այդ երկիրը՝ բրիտանական արեւելեան ռազմագիտութեան տեսակէտէն։ Սակայն, Սուրիոյ կացութիւնը կապ ունի նաեւ արեւելեան միւս հարցերուն հետ, որոնք նոյնպէս կը շահագրգռեն Բրիտանիան։

Ազգագրական և քաղաքական խոշոր կարեւորութիւն ունեցող ուժ մըն է արաբական ազդակը։

Արաբ ազգաբնակչութիւնը կը գրաւէ ընդարձակ հողամաս մը և իր քաղաքական և կրօնական ղեկավարները կը ձգտին արաբական պետութեան սահմանները տարածել դէպի հիւսիս։ 1915ի Յուլիսին, երբ շէֆ մը՝ Հիւսէին (Հիճազի Շէրիֆը) զինուորական պաշտպանողական դաշինքի մ. փոխարէն՝ ուզեց որ Բրիտանիա ճանչնայ անկախութիւնը Արաբիոյ, որուն սահմանները, հիւսիսէն, անցնին Մերսինէն և Ատանայէն ու հասնին մինչեւ Պարսկաստան, անկէ ալ եւելք մինչեւ Պասրայի ծոցը. հարաւէն՝ մինչեւ Հնդկաց Ովկիանոս (առանց Ատէնի) և արեւմուտքէն՝ մինչեւ Կարմիր Ծով ու Միջերկրական։

Բրիտանիա չճանչցաւ այս սահմանումները և այսպէս Արաբ պետութենէն դուրս ձգեց մեծ մաս մը Սուրիայէն, Միջագետքը Պաղեստինը և Կիլիկիան։

Սոյն հողամասերու մէջ ուղղակի շահեր ունեցող մեծ պետութիւններու՝ Բրիտանիոյ, Ֆրանսայի և Ռուսիոյ միջեւ 1915ին, 1916ին և 1917ին կնքուած համաձայնութեան իբր արդիւնք՝ իրաւունք տրուեցաւ Ռուսիոյ տիրանալու Էրզրումի, Տրապիզոնի Վանի եւ Պիթլիզի նահանգներուն, ինչպէս նաեւ հարաւային Քիւրտիստանի, Ֆրա՛նսա պիտի ստանար Սուրիոյ ծովեզերքը, Ատանայի վիլայէթը և հողամաս մը եւս, որ հիւսիսէն պիտի հասնէր Ռուսիոյ նոր սահմանագծին. իսկ Բրիտանիա պիտի ստանար Միջագետքի հարաւը, մէջն ըլլալով Պաղտատը, նաեւ Հայֆա և Աքրա նաւահանգիստները Միջերկրականի ծովափին:

1920ի հաշտութեան կնքումով՝ ճշդուեցան սահմանները Սուրիոյ, Լիբանանի, Միջագետքի (Իրաք), Պաղեստինի և Անդրյորդանանի։ Իրաքի և Պաղեստինի հովանաւորութիւնը տրուեցաւ Բրիտանիոյ, իսկ Անդրյորդանանու հողամասին վրայ վարչական և առանց հովանաւորութեան ռէժիմ մը պահելու արտօնութիւն ստացաւ դարձեալ Բրիտանիա։ Սուրիա, բաժնուած չորս պետութիւններու՝ «Սուրիական Պետութիւններու Դաշնակցութիւն» անունին տակ, մէջն ըլլալով Լիբանանը ճանչցուեցաւ իբր ինքնավար պետութիւն՝ «Մեծ Լիբանան» անուամբ և մտաւ Ֆրանսայի հովանաւորութեան տակ:

1924ին, Նէճ և Հիճազ հողամասերու միացմամբ՝ կազմուեցաւ Արաբ Պետութիւնը, զոր ամրացուց Իպն Սէուտ համբաւաւոր թագաւորը։ (Տար.)

Հալէպցիներ ալ պահանջներ ներկայացուցին

Ճապրիներու բնակարանը 150 քաղաքացիներ հաւաքոյթ մ'ունեցան, ուր Տօքթ. Ճապրի անոնց ներկայացուց աշխատաւոր դասակարգին կրած վնասները, շուկաներուն փակման առթիւ և առաջարկեց հանրագրութիւն մը ներկայացնել իշխանութեանց։

Տեղւոյն վրայ խմբագրուեցաւ և ստորագրուեցաւ հանրագրութիւն մը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.— 1. Պատասխանատու կառավարութեան մը հաստատումը։ 2. Ֆրանքօ-սուրիական Պարենաւորման խառն Յանձնախումբի մը ստեղծումը։ 3. Դրացի երկիրներու հետ տնտես. փոխանակութեան լայն ծրագիրի մը կազմութիւնը։ 4. Ժողովուրդի սոյն պահանջները գոհացնել։

Լիբանո-սուր. Փոխադարձ Օգնութեան

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Շաբաթական 1 Ֆր. վճարումով հետեւեալ առաւելութիւններ կ'ընծայէ իր բաժնեկիցներուն.

1.— Մասնագէտ բժիշկներու մօտ ձրի դարմանում։

2.— Առանց երաշխաւորութեան և առանց տոկոսի փոխատուութիւն 25 տարուան համար, որ կը տրուի 15օրը մէկ անգամ ըստ ընտրութեան։

3.— Ընկերութեան նշանակած վաճառատուներէն, դեղարաններէն և սինէմաներէն ներս զեղչ՝ ամէն գործառնութեան համար։

ՇՏԱՊԵՑԷՔ ՕԳՏՈՒԻԼ ԱՌԻԹԷՆ

Գրասենեակ՝ ՊՈՒՏԱԳՃԸՐ ՇԷՆԷՐ ԽԱՆՏԸՔ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թրքական արտածում Սուրիոյ

Թրքական պատուիրակութիւնը Սուրիայէն ձի, ջորի և չորքոտանի կենդանիներ գնեց, որոնց փոխարէն Սուրիա պիտի ղրկէ շաքար, բրինձ և ոչխար, որոնք իրեն երկրին արտադրութենէն աւելցած են։

ԹՈՒՂԹԻ ՏԱԳՆԱՊ

Պէյրութի թերթերն եւս մատնուած են թուղթի տագնապին, որով լրագրողներ համաժողով մը գումարած են Պէյրութի Մամլոյ դիւանին պետին հրաւէրով և խորհրդակցութիւններ կատարելէ վերջ Յանձնաժողով մը ընտրեցին այս մասին հարկ եղած տեղեկագիրը պատրաստելով Բ. Գոմիսէրին ներկայացնելու համար։

Հալէպի Ապահովութեան տնօրէնը փոխուեցաւ

Պ. Տիւպէք որ 7 տարիէ իվեր Հալէպի Ընդհ. Տնօրէնի պաշտօնը կը վարէր յաջողութեամբ, Ֆրանսա կանչուեցաւ, ու մեկնեցաւ։ Այս պաշտօնին Պ. Պոքուէլ նշանակուեցաւ ու գործի ձեռնարկեց։

Ծ. Խ. «Եփրատ» ջերմ շնորհաւորութիւնները կը ներկայացնէ ու յաջողութիւն կը մաղթէ նորընտիր տնօրէնին։

Կացութիւնը Սուրիոյ մէջ

Սուրիոյ ներքին կացութիւնը կը մնայ նոյնը, 5 շաբաթէ իվեր, բոլոր քաղաքները գոց են, [illegible] կողմեան շնորհիւ կարգ ու կանոնը կ'ապահովուի։

Կիրակիի տօնավաճառը ոստիկանութեան կողմէ արգիլուեցաւ առ ի զգուշութիւն։

Աշխատանքներ կը թափուին կարգ մը բարեփոխութեանց մասին և կը կարծուի թէ ի մօտոյ նոր ծրագիր մը պիտի գծուի ու հաղորդուի Բ. Գոմիսէրի կողմէ։

Պարզ դէպքեր

Շաբաթ օր Պապ էլ Ֆէրէյնի մէջ տարեկան 5 հարուածով փոխ վրէժի զոհ գնաց Ահմէտ Պէյրութ, որ անձնական թշնամութիւն ունէր Քեաքէի հետ, սպանիչը ձերբակալուեցաւ։

Մէյտան Թաղէն Եղիա Գէորգ Ճիւաճեան ոստիկանի դէմ արարքի մէջ գտնուելուն համար և նոյն թաղէն Յարութիւն Մոսթաճեան, Յովհաննէս Պըչագճեանի խանութէն 80 ոսկի արժողութեամբ 2 զոյգ գգես գողնալու ամբաստանութեամբ, հարցաքննութեան ենթարկուեցան։

Դեղօրայք հայթայթելու խորհրդակցութիւն

Բարձր Գոմիսէրի Պարենաւորման սպասարկութեան մօտ Յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, դեղերու մասին հրատարակուած օրէնքներու գործադրութեան համար, որուն Դամասկոսէն ևս դեղագործ Ճէմիլ մասնակցեցաւ։

Անցեալ օր գումարուող այս Յանձնախումբը Սուրիոյ և Լիբանանի պակաս դեղերուն տեսակները ճշդելէ վերջ, զանոնք ապահովելու միջոցները խորհեցաւ։ Ժողովականները այն եզրակացութեան եկան, որ պէտք եղած դեղերը Թուրքիայէն ապահովուի փոխանակութեան ձեւով, նոյնիսկ դեղերու յատուկ բուսեղէններով, որոնք կը գտնուին Սուրիոյ մէջ։

ՔՆՆԱԿԱՆ ՊՏՈՅՏ

Պարենաւորման Ընդհ. սպասարկութեան տնօրէնը զօր. Բլապէթ այս օրեր քննական այցելութիւն պիտի կատարէ Դամասկոս, Հավրան, Հոմս, Համա, Հալէպ, Ճէզիրէ, Ֆուրաթ, Լաթաքիա և այլ երկրագործական քաղաքներ, ցորենի երկրագործութիւնը քաջալերելու համար։

—Բրիտանական նամակատան տնօրէնութիւնը հաղորդէ թէ 23էն 17 փետրուարի օրերուն, օդային ճամբով Անգլիայէն դէպի Եգիպտոս, Պաղեստին, Սուրիա և Անդրյորդանան ուղարկուած նամակներն թղթածրարները կորսուած են թշնամիի գործունէութեան հետեւանքով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁՈՒԱՐԹ ՕԲԵՐԷԹ

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅ ԵՐԻՏ. ԸՆԿԵՐԱԿՑ. ԿՈՂ

6 ԱՊՐԻԼ 1941 ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ԱՌԱՋ ԺԱՄԸ 10.

ԿԱԹՈԼԻԿ ԵՐԻՏ. ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

Քաղաքիս նոր ժամանած յայտնի դերասան

Պ. ՊՕՂՈՍ ՄԷՆՏԻԼԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ դերասանուհի ՏԻԿԻՆ [illegible]

ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՈՒԺԵՐ

Հալէպի մէջ առաջին անգամ ըլլալով

մեծ պատրաստութեամբ կը բեմադրուի

ՕԸԼ-ՕՈՒՂԻՆ

Մեծ օբերէթ 4 արար

Նուագախումբը կը ղեկավարէ

Պ. ՆԵՐՍԷՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Vin de «KIDOUR», գինի «ԿԻՏՈՒՐ»
Ձեզի կ'ընէ ուժով, ամուր:
Կ'ուզէ՞ք մնալ առողջ ու կուռ,
Գործածեցէ՛ք դուք «Vin KIDOUR»
Փնտռեցէք «Cave de KIDOUR»
Պուսթան-Քիլէպ, կամ ամենուր: